

La solitud de Matas

El tomb electoral comporta un canvi radical de circumstàncies per al Govern balear, per al PP i, sobretot, per al president del Govern i del partit conservador a les Illes, Jaume Matas, el qual, per primer cop en onze anys de carrera política, es troba tot sol, sense els poderosos suports que sempre li havien permès escalar posicions per poder arribar –o mantenir-se– al poder.

La fi del monolitisme? Fins ara, del 1996 ençà, i encara amb més intensitat des del congrés de la tardor del 1999, el PP ha estat un partit monolític. I la cúspide balear l'ocupava Jaume Matas, que, amb el suport absolut de Madrid, fa i desfà a voluntat. Un partit al servei del president. Només un exemple, explicat a aquest setmanari per una militant del PP –actual càrrec electe– ara fa més d'un any, permet copsar fins a quin punt Matas n'és amo i senyor. L'episodi relatat va ocórrer a la fi del 2002, quan l'excitació interna era màxima a l'espera que Aznar confirmàs la candidatura a les autonòmiques de maig del 2003 de l'aleshores ministre de Medi Ambient. El PP balear havia convocat el comitè regional per decidir els eixos estratègics de la recta final cap a les eleccions. La cita era un dissabte a migdia, per raons d'agenda del ministre. “Molts haguérem de canviar la nostra agenda, però pagava la pena per raons òbvies. Doncs bé, Matas va aparèixer i rient ens explicà que ho sentia molt però que com que tenia un dinar familiar se n'havia d'anar aviat, per tant, havíem de fer-ne via. En un no-res es va acabar la reunió...”. Posteriorment, l'episodi va ser confirmat al sotasignat per una altra font, un diputat balear del PP –ara també amb càrrec–, que afegí, com a complement explicatiu, que “en altres reunions jo vaig plantejar més d'un pic anar tots a Madrid a demanar que decidissin el candidat d'una vegada, fos qui fos, perquè la situació

era inaguantable, però la veritat és que no ho férem: ningú no fa una passa que Madrid pugui interpretar con un moviment contra Matas...”. Els exemples permetran intuir al lector fins a quin punt Matas fa el que vol en el PP balear. Amb el suport explícit i absolut de la cúpula conservadora de Madrid –del partit i del Govern–, ningú no s'atrevia ni tan sols a opinar de forma discrepant en públic.

Ara, si més no, ja existeixen fugues en el monolitisme. El tinent de batlle de l'Ajuntament de Palma, Rodrigo de Santos, avalua dos dies després de les eleccions que “caldrà revisar l'estratègia en relació amb els nacionalistes”, en clara discrepància de la direcció balear, amb Matas i Rosa Estaràs al capdavant, que no accepten cap autocrítica: tot va ser, diuen, culpa dels atemptats, seguint la consigna de Madrid de la manipulació d'alguns mitjans informatius que perjudicaren el PP. En qualsevol cas –segons diu Matas–, la derrota se circumscriu “al Govern estatal, no a Balears, on continuem sent el partit més votat”. Per això, intenten fer veure que no ha canviat res de substancial. Però si es fa una anàlisi més detallada, no només de declaracions discordants –com la citada, que permet suposar que res ja no serà igual internament–, sinó també de les circumstàncies polítiques que envolten el president del PP i el Govern, es fa palès que la situació política balear ha canviat radicalment després del 14 de març.

La solitud de Matas. Ara, i per primera vegada en una carrera política durant la qual sempre ha gaudit d'un poder superior que l'ha avalat i protegit, Jaume Matas es troba més sol que mai. Ja en el temps del Govern de Gabriel Cañellas va ser elevat a director general de la Conselleria d'Autonomia des de la seva condició de tècnic funcionari, per Alexandre Forcades, els qual, al principi dels noran-

Les circumstàncies han canviat radicalment per al PP balear de Jaume Matas. Madrid ja no és de color blau, el disciplinat silenci intern presenta vies de fuga i, sobretot, el president del PP i del Govern balear està, per primer cop en la seva carrera, tot sol i, a més, ha de governar “contra” Madrid.

El futur del president balear, Jaume Matas, no és tan expedit com ell es pensava.

ta, era responsable econòmic del Govern Canellas. Matas era llavors un jove políticament desconegut. El 1993, quan Canellas va fer la remodelació més important del seu executiu en deu anys de poder, per donar entrada a joves valors, Matas va ser nomenat conseller d'Economia. El 1995 Aznar va obligar Canellas a dimitir –per l'escàndol del túnel de Sóller–, i aquest va ser substituït per Cristòfol Soler, investit el juliol del 1995. Matas va continuar com a conseller d'Economia. Al cap de deu mesos, Canellas va obligar a dimitir Soler, just en el moment que el president feia una remodelació per fer el “seu” Govern. En aquesta remodelació, Matas va ser degradat a conseller d'Agricultura. Sembla que només 24 hores abans de la forçada dimissió de Soler, Matas –segons fonts de la presidència d'aleshores– li havia assegurat la seva lleialtat. Però malgrat això, ràpidament va canviar de bàndol per acceptar la presidència que Canellas li va oferir.

Entre 1996 i 1999 el ja president Matas reorientà ràpidament i de nou les seves lleialtats –a Madrid ja governava Aznar–. El president devia el càrrec a Canellas, però ben aviat el considerà una nosa i no li retornà el favor. A través d'Eduardo Zaplana –amb el qual travà amistat a partir del principi del 1997, tot

i que ja es coneixien pels lligams de les respectives esposes–, aconseguí valedors directes a Madrid. D'aquesta manera, Canellas, sentint-se traït, intentà –l'estiu del 1999– una operació a través de Catalina Cirer –aleshores delegada del Govern a Balears i ara batlles de Palma– per oposar-se a Matas, però aquest, que ja tenia tot el suport de la cúpula de Madrid, desbaratà tot intent de rebel·lió. No sols això, sinó que també intentà destituir Cirer com a delegada, sense aconseguir-ho. Tot i l'entrebanc, Matas ja era poderós. No necessitava ningú de Balears per donar força al seu poder polític. Tot i perdre el poder illenc –el juny del 1999–, era l'ungit per Madrid. A l'octubre, sense oposició digna de tal nom, va ser elegit president del PP balear. El seus suports tradicionals a les Illes havien estat substituïts pels de Madrid. El partit que amb Canellas havia tengut a gala el seu regionalisme en relació amb el PP espanyol s'havia convertit en una simple part de la piràmide conservadora amb cúspide madrilenya.

Matas, delegat per a assumptes balears dels dissenys capitals.

Encara més intensa va ser la nova situació des del seu nomenament com a ministre de Medi Ambient (2000-2003), que deixà el PP illenc en una orfandat de

lideratge absoluta. Matas només apareixia per les Illes cada dos o tres –o quatre– caps de setmana. El seu interès era, definitivament, a Madrid. La seva família s'hi traslladà a viure –encara hi resideix– i la presència ministerial a Balears s'espaiava cada vegada més. En aquesta època corria el rumor que Matas no tornaria a la política illenca i que, si ho feia, seria amb bitllet de retorn cap a un futur Govern post-Aznar.

Arribaren les eleccions del 2003. Els rumors del retorn no paraven i el suport de Madrid continuava sense mostrar ni la més mínima escletxa. El PP aconseguí la majoria absoluta a Balears. Més encara: la seva sintonia amb la cúpula conservadora es converteix en la gran divisa dels “mesos dolços” –de juliol de 2003 a març del 2004– del PP illenc. Les promeses de futures grans inversions del Govern espanyol a les Illes no paren. Matas es deixava veure poc –gairebé més a Madrid que a Palma– i dissenyava una estratègia que presentava com a peça clau les inversions en infraestructures, finançades pel suposat futur executiu presidit per Mariano Rajoy.

Tot plegat, doncs, dóna una imatge nítida. De fet, Matas sempre ha governat (1996-1999 i de juliol del 2003 a març del 2004) en sintonia amb el Govern espanyol del PP d'Aznar, el qual sempre li ha donat suport absolut en l'àmbit de Balears, i del qual, a més, formà part. La imbricació de Matas en el PP triomfal de Madrid ha estat, sens dubte, absoluta. Però, de sobte, va arribar el desastre: les eleccions del 14-M.

Després d'aquests resultats, Matas està tot sol. Haurà de governar “a la contra” de Madrid, amb la major part de les infraestructures promeses que mai no arribaren. Comença a veure, a més, que les consignes que abans eren seguides disciplinadament per tots els militants del PP illenc ara ja presenten vies de fuga i no pot descartar que la contestació interna exploti algun dia. I, sobretot, per primer cop en la seva vida política, des del 1993, no té un “padri” que des del poder superior li cobreixi les espalles. Per primer cop en onze anys de carrera política, Matas està sol.

Miquel Payeras